

COMUNALITATS URBANES

Per a la transformació del model productiu
i la democratització de l'economia catalana.

Octubre 2021

COMUNALITATS URBANES

Protecció i foment de la xarxa econòmica urbana
Economia de proximitat

1 Objectius

- Ajudar a la construcció de les relacions i de projectes socioeconòmics d'**ajuda mútua**.
- Crear **mercat social** de nous projectes econòmics i ocupació de proximitat.
- Estendre els **valors** i les **pràctiques** de l'ajuda mútua, de l'economia social i solidària, del dret a la ciutat i de la participació directa de la ciutadania.

2 Pressupost

5.940.000€

Pressupost 2021 i 2022

3 Projecte

Impuls de 15 comunalitats urbanes a 15 ciutats de Catalunya per a la creació i/o consolidació de noves iniciatives d'ajuda mútua i intercooperació, per a la millora econòmica i oferiment de formació permanent multi nivell.

Experiències que uneixen i impulsen projectes d'emprenedoria en el marc de l'economia de proximitat, posant en valor la feina col·laborativa, associativa i d'ajuda mútua activant les xarxes properes i impulsant nous projectes de valor econòmic i social.

4 Resultats esperats

Acompanyament i constitució de 90 xarxes d'economia col·lectiva i de barri que han de permetre generar noves empreses, preferentment d'economia social i solidària.

Creació de llocs de treball i millora de la sostenibilitat de les xarxes econòmiques existents.

5 Propostes

Les propostes que es presentin han de ser **mínim de 4 organitzacions** que poden ser:

- Agrupació o associacions de comerciants
- Associacions de veïns o associacions amb activitat no empresarial
- Cooperatives
- Empreses o entitats de l'economia social i solidària
- Ajuntaments

6 Segueix-nos!

[econ_socialcat](#)

[@econ_socialcat](#)

treball.gencat.cat

El Departament d'Empresa i Treball impulsa una línia de subvencions destinades a protegir i potenciar la xarxa econòmica urbana per revertir els efectes del Covid19 en l'economia de proximitat als barris i ciutats del país.

El programa “Comunalitats urbanes” busca, a través de l'impuls de nous projectes d'ajuda mútua, reforçar “la trama invisible” que dona vida a les ciutats: Petit comerç, xarxes de suport mutu, cooperatives, associacions veïnals, autònoms...

En aquest escenari post-covid ens cal revertir els efectes negatius de la pandèmia sobre el teixit econòmic i social perquè, arran de la pandèmia, l'impacte de la crisi econòmica ha empitjorat l'activitat econòmica, afectant molt especialment l'economia de proximitat, la del nostre barri, ciutat o vila.

Cal assenyalar molt especialment que en el moment més complicat del COVID han sorgit de forma espontània nombroses experiències de suport mutu en què la ciutadania s'ha organitzat per resoldre necessitats de les persones del seu barri i/o ciutat. I no han estat experiències inèdites fins ara. N'hi ha moltes pel territori.

Per exemple a finals de l'any 2020 a la ciutat de Reus neix el projecte “Reus Compra Responsable”, recolzat per la DG Economia Social i Solidaria del Departament d'Empresa i Treball, on una aliança entre les entitats comercials de la ciutat (El Tomb de Reus, Unió de Botiguers de Reus i Comerç Solidari de Reus), el Pol Cooperatiu de Reus, la Fundació Formació i Treball i l'Ajuntament de Reus ha permès crear un servei de repartiment comercial a domicili amb tricicles elèctrics i els establiments adherits poden accedir a un paquet d'eines de comercialització en línia.

Aquesta economia és l'economia del bé comú, la que neix al costat, complementària i coordinadament, al teixit veïnal i associatiu, que no genera només activitat econòmica sinó que permet construir vida, relacions i activitats, però que també permet generar propostes de suport mutu per cobrir les necessitats de les veïnes i els veïns de les ciutats i viles catalanes.

És evident que cal aprofitar l'oportunitat que representen els fons europeus a fi de reactivar el món empresarial i recuperar els llocs de treball perduts per la crisi i minimitzar-ne la pèrdua en els sectors que són en plena reconversió.

Ara bé, també ens cal tornar a sargir i, fins i tot tornar a reconstruir, l'economia del bé comú, de l'intangible que construeix xarxa social i econòmica urbana amb i per la gent. És aquesta economia la que històricament ha vertebrat i ha de continuar vertebrant la societat catalana i que ens permet tenir un país d'emprenedoria col·lectiva, d'activisme solidari, d'associacionisme, cooperativisme, d'autònomes i petit empresariat

Aquest programa vol ser una eina més de recuperació econòmica i de transformació del model productiu i de visibilització del reproductiu i aprofundir en valors vertebradors de l'economia i la societat catalana: oberta, emprenedora, activa, col·lectiva i afegint-ne d'altres imprescindibles per encarar i protegir el nostre futur: el feminisme, l'ecologisme i la innovació tecnològica i col·laborativa.

És en el **cooperativisme i en l'economia social i solidaria** on ens recolzem per impulsar-lo, perquè aquesta, té com a finalitat última crear i construir el bé comú compartit i la transformació democràtica de l'economia i també incorpora el dret a donar forma a la ciutat, el barri i/o la comunitat de forma col·lectiva per part de la ciutadania, i que permet que construïm col·lectivament i donem resposta a les necessitats dels ciutadans i veïns.

Aquest programa s'emmarca en les **transformacions democràtica, social, verda i feminista**, que el govern posa com a marc de la seva acció política i dona resposta als objectius del Pla de govern de la XIV legislatura, concretament a la mesura que preveu la **Creació d'un programa de dinamització local específic de col·laboració i cooperació entre l'economia social i solidària i les petites empreses i autònoms i ens locals** que dona resposta a l'objectiu d'impulsar una economia plural a través de les cooperatives de l'economia social i solidària, el suport públic i la participació de les persones treballadores i els moviments socials, com a mecanisme d'enfortiment de l'economia i del sistema empresarial català tal i com es preveu en el Pla de Govern a través de l'impuls d'eines, espais de diàleg i programes específics pel foment de l'economia social i solidària i el cooperativisme.

OBJECTIUS

Aquest programa de obre una línia de subvencions per Projectes bianuals que impulsin la creació de projectes d'ajuda mútua i d'economia social i solidària a ciutats catalanes sempre i quan resolguin una necessitat de l'entorn més pròxim i que té com a objectius:

- 1) Ajudar a la construcció de les relacions i de projectes socioeconòmics d'ajuda mútua.
- 2) Crear mercat social, de nous projectes econòmics i ocupació de proximitat
- 3) Estendre els valors i les pràctiques de l'ajuda mútua, de l'ESS, del Dret a la Ciutat i de participació directa de la ciutadania.

IMPULS DE 15 COMUNALITATS A 15 CIUTATS

Volem impulsar 15 Comunalitats Urbanes a 15 ciutats de Catalunya per a la creació i/o la

consolidació per a noves iniciatives d'ajuda mútua i intercooperació, per a la millora econòmica i poder oferir també una formació permanent multinivell, des d'espais molt divulgatius i inicials així hi trobarem un nivell molt divulgatiu i inicial fins a activitats molt específiques centrades en àmbits diversos, econòmic, social, cultural, comerç..., tot enfocat a les creació de xarxes, accions d'intercanvi, apoderament, autoorganització tant de la ciutadania com de les empreses i autònoms.

Els resultats que esperem són poder arribar a l'acompanyament i la constitució de 90 xarxes d'economia col·lectiva i de barri, que han de permetre generar noves empreses, preferentment d'economia social i solidària i la creació de llocs de treball, a més de la millora de la sostenibilitat de les xarxes econòmiques existents a aquestes ciutats.

ELS SERVEIS DE LA COMUNALITAT URBANA

Servei de Formació per a la creació i establiment de projectes d'ajuda mútua.

Un dels serveis bàsics del Comitè Activador de la Comunalitat és la formació permanent multinivell.

Les actuacions de la Comunalitat aniran destinades a entitats i empreses que vulguin generar xarxes de col·laboració, projectes d'ajuda mútua, projectes d'intercooperació o d'agrupacions per a l'autoorganització. Organització de mínim 6 tallers de sensibilització o dinamització anuals, de tres hores de durada, adreçats a professionals que de manera estratègica s'agrupen per prestar serveis de manera conjunta.

Algunes Mesures

- Activitats formatives i informatives per a la creació de les diferents aliances - mínim 7 anuals
- Organització de mínim 6 sessions col·lectives i 6 sessions d'acompanyament expert individual anuals per al disseny d'estratègies vinculades l'autoorganització col·lectiva, xarxes de suport mutu, intercooperació, entre d'altres.
- Organització i acompanyament a les empreses i entitats participants en la primera fase de coordinació del projecte, 5 sessions anuals d'acompanyament.
- Organització de mínim 3 tallers anuals de sensibilització o dinamització destinats al teixit associatiu i a les empreses, per donar a conèixer, projectes d'ajuda mútua, l'autogestió, l'ESS i el cooperativisme.

Servei per la creació i consolidació de projectes d'ajuda mútua

Un dels serveis bàsics de les comunalitats és la creació i/o la consolidació per a noves iniciatives d'ajuda mútua i intercooperació, per a la millora econòmica. Aquestes actuacions s'ajustaran i es faran tot tenint en compte altres entitats o programes presents al territori adreçats al foment de l'ocupació i l'emprenedoria o, a la promoció de l'ESS o altres àmbits relacionats, tot establint les col·laboracions necessàries. Les actuacions de les Comunalitats es coordinaran amb els Ateneus Cooperatius, per a dur a terme actuacions destinades a entitats i empreses que es vulguin transformar en cooperatives.

Algunes Mesures

- L'objectiu és la constitució de com a mínim 3 xarxes d'acció col·lectiva durant els 2 anys de programa, que ha de permetre com a mínim la generació d'una nova activitat econòmica.
- També com a objectiu d'aquestes accions, ha de poder assolir-se durant els 2 anys de programa la incorporació de com a mínim 2 entitats o empreses.

Servei de Formació i difusió per a l'Activisme al Barri/espai urbà dirigida a entitats i persones.

El Comitè Activador de la Comunalitat genera activitat des d'un nivell molt divulgatiu i inicial fins a activitats molt específiques centrades en àmbits diversos, com econòmics, socials, culturals, comerç..., essent aquest un element fonamental per la seva referencialitat en el territori: actes, jornades, debats, sessions de treball i formacions específiques enfocades a les creació de xarxes, accions d'intercanvi, apoderament, autoorganització tant de la ciutadania com dels bens comuns urbans,

Algunes Mesures

- Difusió dels materials, mínim 6 activitats anuals de difusió.
- Organització de mínim 6 activitats anuals de dinamització i d'activació cap a l'autoorganització col·lectiva per la generació de projectes d'ajuda mútua, de quatre hores de durada.
- Tallers, mínim 10 anuals, que poden consistir en xerrades motivacionals, com ara tallers actius presencials i/o virtuals de nous projectes d'intercooperació i/o ajuda mútua.

Servei d'Anàlisi i prospectiva

S'ha de disposar d'eines d'observació, anàlisi, recerca i identificació d'aspectes clau, per tal de fer un seguiment de l'evolució de la situació i plantejar les propostes en diferents àmbits.

Algunes Mesures

- Elaboració d'un repositori de bens comuns urbans, organitzacions i col·lectius de la Comunalitat
- Articulació i posada en funcionament de l'Assemblea de la Comunalitat amb un mínim de dues reunions anuals.
- Elaboració d'un catàleg d'exemples de bones pràctiques d'ajuda mútua i ESS

- Mínim 5 jornades anuals, sobre temes sectorials i/o d'interès per al territori.

Punt de trobada i d'informació de la Comunalitat Urbana

Espai físic amb l'objectiu de proporcionar un punt de trobada i d'informació diferents públics objectius, participació a jornades, actes, fires, altres esdeveniments. Aquest servei ha de venir proveït a través de la col·laboració amb els ens locals, entitats de l'economia social i solidària i cooperativa i/o amb Associacions amb seu a la comunalitat i ha de tenir activitat els 2 anys, adequant la seva informació als serveis oferts i a les necessitats de les persones i les iniciatives que s'hi dirigeixin.

Algunes Mesures

- Cal oferir com a mínim un espai físic de referència de la Comunalitat.

CONDICIONS DELS PROJECTES

Les propostes que es presentin en aquesta línia de subvenció han de ser un mínim de 4 organitzacions activadores i que hagin subscrit un conveni o acord de col·laboració per al desenvolupament del projecte.

Poden ser beneficiàries de les subvencions del Programa:

- a) Agrupació o associació de comerciants de la comunalitat.
- b) Associacions de veïns o Associació amb activitat no empresarial (esportiva, lleure, cultural...) de la comunalitat o en el seu defecte al barri o la ciutat.
- c) Cooperativa amb seu a la comunalitat o en el seu defecte al barri o ciutat.
- d) Empresa o entitat de l'economia social i solidària, amb seu a la comunalitat o en el seu defecte al barri o ciutat.
- e) L'ajuntament de referència de la Comunalitat

- f) Agrupacions de persones del barri o ciutat sense forma jurídica

És obligatori presentar-se una agrupació de mínim 4 d'entitats, no poden ser totes d'un sol dels grups i dins de les 4 entitats, mínim n'hi ha d'haver una del grup c i una del grup a, b, d o e.

L'entitat sol·licitant ha de ser una cooperativa o entitat de l'economia social i solidària en forma d'associació o fundació.

Atenció i participació anual del 5% dels habitants (1.000 a les comunalitats de 20.000 a 35.000 o 1500 a les de + de 35.000)

DEFINICIONS DEL PROGRAMA

Comunalitat Urbana: Territori de com a mínim 20.000 habitants, ciutat, barri o qualsevol territori dins un municipi.

Comitè Activador de la Comunalitat Urbana: l'aliança per a la intercooperació i enxarxament de diverses organitzacions: cooperatives, associacions i empreses, per desenvolupar un pla d'acció a 2 anys.

Assemblea de la Comunalitat: Espai de participació i governança de la Comunalitat.

Bens comuns urbans: Aquells espais col·lectius que són en benefici de tots els membres de la comunitat. Poden ser agrupacions amb forma jurídica o no tenir-ne. Per exemple i sense limitació, serien:

- Xarxa (associacions i/o agrupacions) de petit comerç de proximitat.
- Xarxa (associacions i/o agrupacions) de treballadors autònoms que proveeixen de serveis i/o productes.
- Xarxa (associacions, agrupacions i/o cooperatives) de consum amb

estratègies de proximitat i/o sostenibilitat mediambiental.

- Xarxes (associacions i/o agrupacions) veïnals de suport mutu.
- Xarxa d'associacions, d'empreses i/o cooperatives, especialment de l'economia de les cures, de l'educació en el lleure i esportives i culturals.
- Xarxa (associacions i/o agrupacions) Centres Formatius.

Projectes d'Ajuda Mútua: Són projectes econòmics de cooperació, solidaritat i reciprocitat, entre organitzacions, agrupacions i/o ciutadans, per a satisfer les necessitats i proveir de serveis i/o productes als propis participants del projecte o a la comunitat que tenen de referència.